

De Stelling: 'Klepelen is goedkoop, maar "duur" voor de natuur'

Het klepelen van bermen en groenstroken is een gangbare methode in het openbaargroenbeheer. Klepelmaaiers zijn stabiel en kantelen niet snel – perfect voor onderhoudspaden die smaller zijn dan 3 meter en voor steile hellingen. Andere machines zijn minder veilig voor de mensen die het onderhoud uitvoeren. Klepelen is snel, efficiënt en relatief goedkoop – eigenschappen die in tijden van krappe gemeentebudgetten zwaar wegen. Toch klinkt er steeds vaker kritiek.

Auteur: Heleen Kommers

Ecologen wijzen op de negatieve impact van klepelen op insecten, de kruidenrijkdom en de bodemstructuur. Door alles in één keer kort te maaien en te verhakselen, zou het ecologisch functioneren van deze stroken ernstig verstoord raken. Maar er zijn ook professionals die klepelen juist als een noodzakelijk beheermiddel zien, mits goed getimed en gecombineerd met andere maatregelen. In dit artikel leggen drie experts uit het veld hun standpunten naast elkaar.

Anthonie Stip
(projectleider en podcasthost *De Vlinderstichting*)

'Bijkomende kosten worden vaak uit andere potjes betaald'

'Klepelen lijkt goedkoper'

'Ik kan me grotendeels in de stelling vinden. Op de korte termijn is klepelen over het algemeen de goedkoopste beheermethode, maar het heeft grote negatieve effecten op de natuur en is in die zin "duurkoop". Kijk je naar de langetermijncosten, dan weet ik zo net nog niet of klepelen het goedkoopst is. Allerlei bijkomende kosten worden meestal uit andere potjes betaald, maar vloeien wel degelijk voort uit klepelen. Concreet voorbeeld: het maaisel dat na klepelen in de berm blijft liggen, zorgt na verloop van tijd voor een ophoping van organisch materiaal. Gevolg: de berm komt hoger te liggen dan de weg. En dat is niet de bedoeling, want de berm heeft ook een afwateringsfunctie voor de neerslag die op de weg valt. Dan moet een berm afgeroofd worden: de toplaag wordt eraf geschraapt. Een dure ingreep, want daar komt grondverzet bij kijken. Bij klepelen moet dat veel frequenter dan wanneer je het maaisel afvoert.'

'We voeren de verkeerde discussie'

'Ik denk dat we de verkeerde discussie voeren. Volgens mij moet die gaan over hoe we onze leefomgeving zó beheren, dat alle maatschappelijke doelen die eraan ten grondslag liggen een goede plaats krijgen, zodat wij en al het andere leven er goed in kunnen leven. Nu gaat de discussie over één specifieke maaimethode. Nog steeds relevant, maar ondergeschikt aan de discussie over biodiversiteitsherstel, waarvan maaien een onderdeel is.'

Cyril Liebrand

(oprichter EurECO ecologisch onderzoek & advies)

‘Klepelen vergroot de kans op probleemsoorten’

‘Klepelen leidt tot een zwakke zode en verzwakt daardoor taluds’

‘Als je klepelt, wordt de bodem steeds voedselrijker en neemt het organischestofgehalte sterk toe. Je voert het maaisel met opgenomen bodemnutriënten immers niet af, waardoor de stikstofinput vanuit de atmosfeer voor verrijking zorgt. Hierdoor stijgt de kans op allerlei “probleemsoorten”. Die soorten zijn over het algemeen opportunistisch: ze groeien niet alleen heel snel, maar worden bovendien erg groot. Andere soorten worden weggeconcentreerd en er ontstaat een soortenarme vegetatie, met maar weinig verschillende wortelstelsels die bovendien door de voedselrijke omstandigheden aan de oppervlakte kunnen blijven. Voedselarme omstandigheden zijn geschikt voor een hogere rijkdom aan plantensoorten, en dwingen planten juist om door middel van langere en dichtere wortels dieper naar water en voedingsstoffen te zoeken. Dat geeft een sterke, biodiverse zode met meer insecten, zowel in aantal soorten als in aantallen per soort.’

‘Helemaal niet duurzaam’

‘De gevolgen van een lage dichtheid van het wortelstelsel, dat bovendien oppervlakkig groeit: de zode wordt steeds minder sterk, het talud verzwakt en de grond zakt weg. Dat is vaak te zien bij te steil aangelegde slootkanten, van soms wel zestig graden. Volgens de nieuwe gedragscode van de waterschappen mogen juist die taluds worden geklepeld, met dus alle negatieve gevolgen van dien. Hele delen kunnen verzakken als er water langs stroomt, of alleen al door de helling. Het herstel ervan kost op de eerste plaats heel veel geld, en op de tweede plaats is het erg moeilijk om de grond die je opnieuw aanbrengt vast te leggen. Dat geeft problemen in zowel natte als droge omstandigheden, omdat je niet die vegetatie hebt die daaraan is aangepast. Helemaal niet duurzaam, dus.’

Frank van Irsel

(natuurbeheerder en -adviseur Van Helvoirt Groenprojecten)

‘We moeten weer op elkaar gaan vertrouwen’

‘Vertrouwen is key’

‘De laatste decennia is er een cultuur ontstaan waarin we alleen maar naar elkaar wijzen wanneer er iets fout gaat. We moeten terug naar een vertrouwensband waarbij opdrachtgevers, opdrachtnemers en vakspecialisten samen in het veld tot een gewogen beslissing komen. Soms is dat een compromis of zijn er botsende belangen tussen soortgroepen. Dat is mijns inziens lastig te omkaderen. Het is absoluut niet zo dat ik een fan van klepelen ben, maar in sommige uiterste gevallen kunnen we er moeilijk omheen, afhankelijk van het vigerende natuurdoeltype, met name bij fors achterstallig onderhoud. Maar ook dán blijven overleg en vertrouwen key.’

‘Praktijkvoorbeeld’

‘Stel dat het natuurdoel van je terrein korte vegetatie is, zoals vochtig hooiland, maar het perceel staat nu vol dijkviltbraam. Dan kunnen we óf een grootschalige nulingreep uitvoeren, waarbij klepelen wellicht (eenmalig) noodzakelijk is, óf het vigerende natuurdoel bijstellen. Ook bramenruigte heeft namelijk waarde. Het gaat erom dat het een besluit is waar we als vakspecialisten, opdrachtgever en opdrachtnemer samen achter staan, en dat (op termijn) de meeste meerwaarde biedt voor onze natuur. Door de schaalvergroting in bestekken wordt dit niveau van discussie vaak onmogelijk gemaakt of uitgefaseerd. Ik vind dat we niet raar moeten opkijken als er buiten in het veld binnenbochten genomen worden ten aanzien van het beheer. Het is een cultuur die we zelf in de hand gewerkt hebben.’

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!